

Sygn. akt IVU 174/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2019 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu - IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący sędzia Hanna Cackowska-Frank

Protokolant st. sekr. sądowy Renata Zielińska

po rozpoznaniu w dniu 6 listopada 2019 r. w Toruniu

sprawy **J. J.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.

o emeryturę pomostową

na skutek odwołania **J. J.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T.

z dnia 31 grudnia 2018 r. nr (...)

oddala odwołanie.

sędzia Hanna Cackowska-Frank

Sygn. akt IV U 174/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 31 grudnia 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., po rozpatrzeniu wniosku z 3 grudnia 2018 r., odmówił J. J. prawa do emerytury pomostowej.

W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, że J. J. nie spełnił warunków określonych w art. 4 w związku z art. 49 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, gdyż:

- nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach wynoszącego 15 lat,
- po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał prac w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ww. ustawy,
- nie udowodnił rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą.

Wskazał jednocześnie, że do stażu pracy w warunkach szczególnych uwzględniono ubezpieczonemu okres zatrudnienia od 26 marca 1992 r. do 17 czerwca 2003 r., tj. łącznie po wyłączeniu okresów nieskładkowych 11 lat i 26 dni. Natomiast do stażu pracy w warunkach szczególnych nie zaliczono ubezpieczonemu okresów:

- od 1 marca 1983 r. do 25 marca 1992 r., ponieważ pracodawca w przedłożonym dokumencie nie podał podstaw prawnych oraz nie wskazał charakteru pracy ściśle według wykazu, działu i pozycji rozporządzenia Rady Ministrów z

7.02.1983 r. oraz nie wymienił wykazu, działu, pozycji i punktu zarządzenia resortowego, gdzie zostało umieszczone dane stanowisko pracy,

- od 16 czerwca 2008 r. do 31 grudnia 2008 r. ponieważ pracodawca nie wskazał charakteru pracy ściśle według wykazu, działu i pozycji rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983 r.

- od 1 stycznia 2009 r. do nadal, ponieważ pracodawca nie zgłosił ubezpieczonego do ZUS jako pracownika zatrudnionego w warunkach szczególnych.

J. J. złożył odwołanie od powyższej decyzji, w którym wskazywał, że pracował w warunkach szczególnych od 1 marca 1983 r. do 25 marca 1992 r., na okoliczność czego dołączył świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach w w/w okresie wystawione 22.01.2019 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie.

W toku postępowania ubezpieczony, reprezentowany przez radcę prawnego przedłożył świadectwo pracy z 17.06.2019 r. na okoliczność rozwiązania z dniem 17.06.2019 r. stosunku pracy (trwającego od 16.06.2008 r.) oraz wnosił o uznanie pracy wykonywanej przed 1.01.2009 r. (tj. w okresach od 11.07.1977 r. do 28.02.1983 r., od 1.03.1983 r. do 17.06.2003 r., i od 18.06.2003 r. do zakończenia stosunku pracy) jako pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu dotychczasowych przepisów jak i w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych (tj. w rozumieniu pkt 4 i 5 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych i tym samym przyznanie prawa do emerytury pomostowej od 17.06.2019 r. i zasądzenie od ZUS na rzecz ubezpieczonego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (vide: oświadczenie pełnomocnika ubezpieczonego na rozprawie w dniu 25.06.2019 r. i 6.11.2019 r. – protokół elektroniczny z 25.06.2019 r. i 6.11.2019 r.).

Sąd ustalił, co następuje:

J. J. urodził się (...)

W dniu 3 grudnia 2018 r. ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę pomostową. We wniosku wskazał, że od 16 czerwca 2008 r. do chwili obecnej pracuje w (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T..

/Dowód: wniosek, k. 1-6 akt ZUS/

W dniu 31 grudnia 2018 r. organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

/Dowód: - decyzja ZUS, k. 19-20 akt ZUS/

Ubezpieczony w okresie od 1 września 1974 r. do 28 lutego 1983 r. pracował w (...) S.A. w T. (wcześniejsza nazwa Zakłady (...) w T.). Najpierw do 10 lipca 1977 r. był uczniem w zawodzie formierza-odlewnika (uczył się w (...) Szkole (...) w T.

i jednocześnie odbywał praktyczną naukę zawodu w w/w zakładzie). Miał wówczas w I i II klasie 4 dni praktyk tygodniowo, a w III klasie 6 dni praktyk tygodniowo). Następnie w okresach od 11 lipca 1977 r. do 25 kwietnia 1978 r., od 5 maja 1980 r. do 19 października 1982 r. i od 20 listopada 1982 r. do 28 lutego 1983 r. pracował na stanowisku formierza ręcznego, natomiast w okresie od 20 października 1982 r. do 19 listopada 1982 r. – ze względu na wskazania lekarskie – ubezpieczony został przeniesiony na stanowisko robotnika magazynu otwartego w Zespole Magazynów.

W okresie od 26 kwietnia 1978 r. do 22 kwietnia 1980 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową.

Jako formierz ręczny ubezpieczony zajmował się wykonywaniem form dla odlewów ze staliwa - składały się one z dwóch skrzynek formierskich, które wypełniano masą formierską (składającej się z piasku i gliny), następnie wkładało się tam rurkę jako lej do zalewania metalu, potem ubijało się masę formierską młotem pneumatycznym,

malowało się ją farbą, wkładało do komory dla wysuszenia i wkładało się tam rdzeń. Następnie forma była zalewana rozgrzanym metalem, w czym ubezpieczony nie uczestniczył, ale zalewanie form odbywało się na tej samej hali, na której pracował ubezpieczony, w związku z czym był narażony na nieprzyjemne opary powstające w tym procesie. Zalewaniem form zajmowali się zalewacze, do których obowiązków należało rozpuszczenie metalu w piecu, zlanie z pieca płynnego metalu do kadzi, które były przesuwane suwnicą nad formę i zalanie przygotowanych przez ubezpieczonego i innych formierzy form. W tym czasie gdy formy były zlewane przez zalewaczy ubezpieczony pracował nad przygotowaniem kolejnych form. Ubezpieczony nie zajmował się też oczyszczaniem i szlifowaniem odlewów – te czynności należały do oczyszczaczy, pracujących na tej samej hali. Zalewacze staliwa i żeliwa podlegali pod tego samego mistrza, natomiast ubezpieczony podlegał pod mistrza, który poza formierzami nadzorował pracę szlifierzy (oczyszczaczy i rdzeniarzy)

M. W. pracował w (...) S.A. od 20.01.1977 r. do 1.08.1986 r.,
a następnie w latach 1988-1994 jako formierz tworzyw sztucznych, wybijacz form
i oczyszczacz odlewów. Pracował na tej samej hali, co ubezpieczony.

Dowód: - akta osobowe, k. 105 akt sądowych (koperta),

- kserokopia świadectwa szkolnego w aktach osobowych z PP (...), k. 44 akt sądowych (koperta),

- świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, k. 23 akt ZUS,

- zeznania świadka M. W. na rozprawie w dniu
4.09.2019 r. protokół elektryczny od 02:01:09 do 02:32:00,

- dowód z przesłuchania ubezpieczonego na rozprawie w dniu 6.11.2019 r. protokół elektryczny od 00:47:41 do
02:33:52/

Ubezpieczony w okresie od 1 marca 1983 r. do 25 marca 1992 r. pracował w Przedsiębiorstwie Państwowym (...) Oddział w T. jako formierz-odlewnik. Od 1 października 1988 r. ubezpieczony był dodatkowo zatrudniony na ¼ etatu i w ramach tego zatrudnienia miał zajmować się sprzątniem pomieszczeń warsztatowych.

Ubezpieczony pracował tam w odlewni zajmującej się wykonywaniem na zlecenie klientów państwowych i prywatnych m.in. medali, tablic pamiątkowych, pomników, świeczników i żyrandoli. Ubezpieczony pracował razem z dwiema innymi osobami, przy czym każda z tych osób naprzemiennie wykonywała te same czynności. Zajmowały się one przygotowaniem form – składały się one z dwóch metalowych skrzynek, które wypełniano masą formierską (składającą się z piasku i gliny), w którą po ubiciu młotkiem lub młotem pneumatycznym wkładało się model gipsowy (wykonany przez artystę rzeźbiarza), potem się go wyjmowało, malowało masę formierską i wkładało tam rdzeń. Do gotowej formy wlewało się ręcznie do tej formy roztopiony w piecu opalanym koksem mosiądz lub żaluz (stop cynku i aluminium - w temperaturze 1.000 - 1.100^o C). Po jego zastygnięciu wyjmowało się gotowy odlew, który następnie podlegał dalszej obróbce – był czyszczony mechanicznie, szlifowany na szlifierkach, odtłuszczany chemikaliami (rozpuszczalnikiem lub benzyną) i patynowany środkiem chemicznym. Gdy nie było pracy, pracownicy odlewni pomagali przy pracy w kuźni, przede wszystkim przy spawaniu. Odlewanie odbywało się w zależności od przygotowanych form, czasami, gdy przygotowanie form zajmowało więcej czasu to zalewanie odbywało się co 2-3 dni, dlatego piec nie był rozpalany codziennie. Poza tym odlewy trzeba było oczyścić, dlatego odlewanie nie odbywało się codziennie. Ubezpieczony często pracował w nadgodzinach

L. W. pracuje w Przedsiębiorstwie Państwowym (...) Oddział w T. od sierpnia 1982 r. do chwili obecnej jako intrologator.

W. K. pracował w Przedsiębiorstwie Państwowym (...) Oddział w T. w latach 1981-2004 jako dyrektor i Prezes Spółki.

/Dowód: - akta osobowe, k. 44 akt sądowych (koperta),

- świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, k. 12-13 akt sądowych,
- zeznania świadka L. W. rozprawie w dniu 4.09.2019 r. protokół elektryczny od 00:22:42 do 01:02:29,
- zeznania świadka W. K. rozprawie w dniu 6.11.2019 r. protokół elektryczny od 00:12:02 do 00:43:03,
- dowód z przesłuchania ubezpieczonego na rozprawie w dniu 6.11.2019 r. protokół elektryczny od 00:47:41 do 02:33:52/

W okresie od 26 marca 1992 r. do 17 czerwca 2003 r. J. J. pracował w Przedsiębiorstwie Produkcyjno-Handlowym i Usług (...) Sp. z o.o. w T. jako formierz ręczny. Okres ten został uwzględniony przez organ rentowy do okresów wykonywania pracy w warunkach szczególnych według przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Ubezpieczony pracował tam najpierw w odlewni przy ul. (...), a potem w odlewni przy ul. (...), gdzie były dwa piece (z czego danego dnia pracował tylko jeden) rozgrzewające metal (żeliwo, stal nierdzewną, aluminium i inne metale kolorowe) do temperatury ok. 1.500^o C, obsługiwane przez 4 osoby (osoba zajmująca się zalewaniem, osoba zajmująca się czyszczeniem pieca i dwóch wsadowych), a poza tym pracowało tam 2-3 formierzy ręcznych i 6 formierzy maszynowych. Ubezpieczony pracował tam wyłącznie jako formierz ręczny. Nie zajmował się zalewaniem form, nie zajmował się też oczyszczaniem odlewów, które było wykonywane w sąsiednim pomieszczeniu. Zajmował się przygotowaniem form do odlewów wykorzystywanych do produkcji kilów dla żagliówek, ubijarek do ciasta, wirników i płaskorzeźb – wypełniał gotowe skrzynki masą formierską, ubijał ją i posypywał wkładany tam model grafitem i pudrem formierskim (aby zapobiegać przywieraniu). Ubezpieczony otrzymywał dodatek z tytułu pracy w warunkach szkodliwych.

S. L. pracował w M. N. w latach 1994-2015 jako formierz maszynowy.

M. W. pracował w M. N. w okresie od 17 stycznia 1997 r. do 31 marca 2011 r. jako formierz.

/Dowód: - akta osobowe, k. 98 akt sądowych (koperta),

- świadectwo pracy, k. 9 akt ZUS,
- zeznania świadka S. L. rozprawie w dniu 4.09.2019 r. protokół elektryczny od 01:03:35 do 01:58:52,
- zeznania świadka M. W. rozprawie w dniu 4.09.2019 r. protokół elektryczny od 02:01:09 do 02:32:00,
- dowód z przesłuchania ubezpieczonego na rozprawie w dniu 6.11.2019 r. protokół elektryczny od 00:47:41 do 02:33:52/

W okresie od 18 czerwca 2003 r. do 13 czerwca 2008 r. ubezpieczony pracował w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w T. jako formierz-odlewnik. Następnie

w okresie od 16 czerwca 2008 r. do 17 czerwca 2019 r. pracował w Przedsiębiorstwie (...) -2 Sp. z o.o. z siedzibą w T. jako formierz-odlewnik. Zmiana pracodawcy wynikała z podziału majątku między małżonkami będącymi (...) Spółki (...), ale nie wpłynęło to w żaden sposób na charakter pracy ubezpieczonego. Ubezpieczony pracował tam w odlewni – w pomieszczeniu gdzie zajmowano się formowaniem i odlewaniem. Wykonywano tam m.in. śmigła wentylatorów i pompy. Były tam 2 piece elektryczne rozgrzewające metal do temperatury ok. 780-900° C. Ubezpieczony zajmował się ręcznym wyrabianiem form, ich ręcznym zalewaniem rozgrzanym metalem i wybijaniem odlewów. Gdy piec rozgrzewał metal, wtedy ubezpieczony wykonywał formę i po jej wykonywaniu zalewał ją metalem. Przy samym piecu panowała temperatura ok. 50° C. przygotowaniem form ubezpieczony zajmował się samodzielnie, natomiast przy zalewaniu form i wybijaniu odlewów zwykle pracował z drugą osobą. Piece w tym zakładzie nie były duże, dlatego

metalů często wystarczyło tylko na zalanie jednej formy, po czym ubezpieczony przystępował do przygotowywania kolejnej formy do zalania. Oczyszczanie form odbywało się w oddzielnym pomieszczeniu, ubezpieczony obrywał jedynie większe nadlewki. Ubezpieczony otrzymywał dodatek z tytułu pracy w warunkach szkodliwych.

S. L. pracuje w (...)2 od 2015 r. do chwili obecnej jako formierz maszynowy.

J. G. pracuje w (...)2 od 6 maja 2013 r. do chwili obecnej jako ślusarz-odlewnik.

/Dowód: - akta osobowe, k. 47, 103 akt sądowych (koperta),

- świadectwo pracy, k. 27-28 akt ZUS,

- zeznania świadka S. L. rozprawie w dniu 4.09.2019 r. protokół elektryczny od 01:03:35 do 01:58:52,

- zeznania świadka J. G. rozprawie w dniu 4.09.2019 r. protokół elektryczny od 02:33:17 do 02:51:51,

- dowód z przesłuchania ubezpieczonego na rozprawie w dniu 6.11.2019 r. protokół elektryczny od 00:47:41 do 02:33:52/

Sąd zważył, co następuje:

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o okoliczności bezsporne, dowody z dokumentów znajdujących się w aktach sądowych, aktach organu rentowego oraz aktach osobowych ubezpieczonego, a także dowód z zeznań świadków L. W., W. K., S. L., M. W. i J. G. i dowód z przesłuchania ubezpieczonego.

Sąd dał wiarę dowodom z dokumentów, gdyż były jasne, pełne i rzetelne, a żadna ze stron nie kwestionowała ich autentyczności i mocy dowodowej.

Za w pełni wiarygodne Sąd uznał także zeznania świadków L. W., W. K., S. L., M. W. i J. G., gdyż były one jasne, spójne i logiczne, a także były zgodne z zeznaniami samego ubezpieczonego, a ponadto znajdowały potwierdzenie w dowodach z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych ubezpieczonego. Świadców ci pracowali razem z ubezpieczonym (M. W. w (...) S.A., L. W. i W. K. w Przedsiębiorstwie Państwowym (...) Oddział w T., S. L. i M. W. w M. N., S. L. i J. G. w (...)) tak więc mają oni rozeznanie w zakresie wykonywanych przez niego w tych przedsiębiorstwach obowiązków. Z zeznań tych wynikało, że we wszystkich tych zakładach pracy ubezpieczony wykonywał przede wszystkim pracę formierza ręcznego, a ponadto w Przedsiębiorstwie Państwowym (...) Oddział w T. i (...) zajmował się także pracą odlewacza, a ponadto w Przedsiębiorstwie Państwowym (...) Oddział w T. i (...) wykonywał też prace oczyszczacza odlewów, chociaż w (...) jedynie usuwał większe nadlewki, a oczyszczanie odlewów odbywało się w oczyszczalni.

Sąd dał także w pełni wiarę zeznaniom ubezpieczonego, gdyż były one jasne, spójne i logiczne, a także były zgodne z zeznaniami ww. świadków, a ponadto znajdowały potwierdzenie w dowodach z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych ubezpieczonego. W szczególności Sąd dał mu wiarę, że w firmie (...), miał dokładnie takie same obowiązki jak w firmie (...)2.

Zgodnie z art. 4 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1924 ze zm.) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;

4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm.), wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;

5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;

6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Z kolei art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych stanowi, że prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;

3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Z zestawienia powyższych przepisów wynika, że warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle art. 4 i 49 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych, jest więc legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy, a więc po dniu 1 stycznia 2009 r. W przypadku kiedy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do emerytury pomostowej jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych). Z art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, wynika zatem, że nie spełnia przesłanki określonej w art. 49 pkt 3 ubezpieczony, którego dotychczasowy okres pracy nie jest okresem pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 4 lipca 2019 r., III AUa 496/18, LEX nr 2728211).

Zacząć należy od tego, że choć na dzień wydania decyzji ubezpieczony nie rozwiązał stosunku pracy z (...)2, ale uczynił to w trakcie postępowania sądowego (w dniu 17 czerwca 2019 r.), co oznacza, że spełnił warunek rozwiązania stosunku pracy.

Bezspornym z kolei było, że organ rentowy uwzględnił ubezpieczonemu 11 lat i 26 dni okresów pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS z tytułu zatrudnienia w M. N. od 26 marca 1992 r. do 17 czerwca 2003 r.

W ocenie Sądu na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oczywistym jest, że ubezpieczony także pracując w (...) S.A. (od 11 lipca 1977 r. do 25 kwietnia 1978 r., od 5 maja 1980 r. do 19 października 1982 r. i od 20 listopada 1982 r. do 28 lutego 1983 r.), w Przedsiębiorstwie Państwowym (...) Oddział w T. (od 1 marca 1983 r. do 25 marca 1992 r.), (...) (od 18 czerwca 2003 r. do 13 czerwca 2008 r.) i (...)2 (od 16 czerwca 2008 r. do 17 czerwca 2019 r.) wykonywał pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Pracował on bowiem w tym przedsiębiorstwach jako formierz ręczny, a także w ustalonym wcześniej okresie jako zalewacz i oczyszczacz odlewów, które należą do stanowisk pracy, na których wykonywane są

prace w szczególnych warunkach. Są one wymienione wykazie A Dział III „W hutnictwie i przemyśle metalowym” pod pozycją 21 (Przygotowanie mas formierskich i prace formierzy oraz rdzeniary), poz. 22 (Obsługa żeliwiaków, rozlewni i ich urządzeń pomocniczych) 23 (Wybijanie, oczyszczanie i wykańczanie odlewów), stanowiącym załącznik nr 1 do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r., Nr 83, poz. 43). Ponadto są one wymienione w załączniku nr 1 do zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r.

w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz. Urz. MHiPM z 1985 r., nr 1, poz. 1) w dziale III „W hutnictwie i przemyśle metalowym”, pod pozycją 21 pkt 2 – formierz ręczny, pozycją 22 pkt 4 – operator kokilarki

i urządzeń odlewniczych, 23 punkt 2 – oczyszczacz odlewów i punkt 9 - wykańczacz odlewów.

W ocenie Sądu prace te ubezpieczony wykonywał w ww. okresach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Oznacza to, iż spełnił on warunek wymieniony w art. 4 ust. 5 ustawy o emeryturach pomostowych.

Jednakże aby spełnić wszystkie warunki wyliczone ww. przepisie ubezpieczony musiałby jeszcze wykazać, że po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, względnie aby spełnić warunki wymienione w art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych – musiałby wykazać, że legitymuje się 15 latami pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ww. ustawy.

Podkreślić należy, że ustawa o emeryturach pomostowych znacznie ograniczyła listę stanowisk pracy, na których praca uznawana jest za pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w stosunku do listy tego typu prac wymienionych w treści rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

Jeżeli chodzi o prace wykonywane przez ubezpieczonego w toku jego kariery zawodowej, to należy je oceniać porównując z pracami wymienionymi w załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych „Wykaz prac w szczególnych warunkach” w punktach:

- pkt 4 - prace bezpośrednio przy zalewaniu form odlewniczych, transportowaniu naczyń odlewniczych z płynnym, rozgrzanym materiałem (żeliwo, staliwo, metale nieżelazne i ich stopy);

- pkt 5 - prace bezpośrednio przy ręcznej obróbce wykańczającej odlewy: usuwanie elementów układu wlewowego, ścinanie, szlifowanie powierzchni odlewów oraz ich malowanie na gorąco;

- pkt 6 - prace bezpośrednio przy obsłudze wielkich pieców oraz pieców stalowniczych lub odlewniczych.

Z powyższego wynika, że tylko niektóre czynności wykonywane przez ubezpieczonego w toku jego kariery zawodowej można uznać za pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu ww. przepisów (prace odlewnika polegające na zalewaniu form

i oczyszczacza). Skoro zaś ubezpieczony pracował przede wszystkim jako formierz ręczny, dlatego też nie można uznać, że pracował on w którymkolwiek zakładzie pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (w (...) nie wykonywał on żadnych prac poza pracą formierza ręcznego;

w Przedsiębiorstwie Państwowym (...) Oddział

w T. praca formierza zajmowała ubezpieczonemu co najmniej połowę czasu pracy,

a więc jako odlewnik i oczyszczacz mógł pracować przez co najwyżej połowę czasu pracy;

w M. N. pracował wyłącznie jako formierz ręczny, a w (...) i (...)2 wykonywał prace formierza ręcznego, odlewnika i oczyszczacza, a zatem nie wykonywał wówczas pracy w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy).

Dodać należy, że chociaż prace formierza niejednokrotnie były przez ubezpieczonego wykonywane w tej samej hali, gdzie odbywało się zalewanie form, to jednak nie można uznać tych prac jako prac „bezpośrednio przy zalewaniu form odlewniczych” oraz prac „bezpośrednio przy obsłudze” pieców odlewniczych. Ze stanowiskiem formierza nie wiązał się obowiązek zalewania wykonywanych form. Dopiero gdy dodatkowo powierzano ubezpieczonemu obowiązki zalewacza wykonywał on prace „bezpośrednio przy zalewaniu form odlewniczych. Jak wskazano jednak wyżej prac bezpośrednio przy zalewaniu form odlewniczych ubezpieczony nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Warto w tym miejscu przytoczyć wykładnię sformułowania „bezpośrednio przy obsłudze” dokonanej w wyroku Sądu Najwyższego z 13.06.2013 r. (IUK 13/13, Lex nr 1413490), w którym wskazano, że „prace w hutnictwie polegające na bieżącej konserwacji

i remontach pieców i urządzeń produkcyjnych nie są pracami **bezpośrednio przy obsłudze wielkich pieców oraz pieców stalowniczych lub odlewniczych**, wymienionymi w pkt 6 załącznika nr 1 do ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych. Odwołanie się przez ustawodawcę nie do prac przy obsłudze wskazanych pieców lub do prac związanych z ich obsługą, ale do prac bezpośrednio przy takiej obsłudze wskazuje, że pkt 6 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych obejmuje prace wykonywane bezpośrednio w procesie produkcji, a nie wszystkie czynności składające się na ostateczny rezultat całego procesu produkcyjnego, choćby pozostawały z nim w ścisłym związku. Do tych ostatnich niewątpliwie należą prace konserwacyjno-remontowe, które co prawda polegają na utrzymywaniu pieców hutniczych w sprawności i ruchu, ale nie na ich bezpośrednim obsługiwaniu, a właśnie z tą bezpośrednią obsługą ustawodawca łączy stałe występowanie szczególnie uciążliwych czynników ryzyka określonych w art. 3 ust. 1 i 2, uprawniające do emerytury pomostowej na podstawie art. 7 ustawy”.

Z uwagi na powyższe należało stwierdzić, że ubezpieczony nie spełnił wszystkich warunków niezbędnych do przyznania prawa do emerytury pomostowej – nie wykazał, że po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, a także nie wykazał, że posiada 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ww. ustawy.

Biorąc od uwagę powyższe Sąd – na mocy art. 477¹⁴ § 1 kpc – oddalił odwołanie ubezpieczonego.

SSO Hanna Cackowska-Frank